

El futur dels ajuntaments
Vuit visions

PUNT DE VISTA

3

El futur dels ajuntaments
Vuit visions.

Punt de Vista
3

La Fundació Carles Pi i Sunyer no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors que col·laboren en Punt de Vista.

Revisió de textos:
Eva Garrido

Composició:
Ester Villanueva

lloc de l'edició: Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis
Autonòmics i Locals
Barcelona, setembre de 1999.

Dipòsit legal núm.
ISBN:

Els textos inclosos en aquest *Punt de Vista* corresponen als articles publicats en el número 11 de la revista Àmbits de Política i Societat (Primavera de 1999) en el monogràfic "20 anys d'Ajuntaments democràtics: balanç i reptes de futur".

La Fundació Carles Pi i Sunyer agraeix a la revista Àmbits de Política i Societat la cessió dels articles per la seva publicació dins la col·lecció *Punts de Vista*. Així mateix agrai m la col·laboració del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia, editor de la revista, i dels autors dels articles.

Àmbits de Política i Societat, fundada l'any 1996 i editada des del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia, és una revista trimestral de temes polítics i socials dirigida tant a un públic tècnic i especialitzat com a un públic general. L'objectiu de la revista és combinar la rigorositat i la profunditat dels temes tractats amb un caràcter divulgatiu. En aquest sentit, la publicació del monogràfic "20 anys d'Ajuntaments Democràtics: balanç i reptes de futur" en la col·lecció *Punts de Vista* de la Fundació Pi i Sunyer és una bona ocasió per consolidar aquest objectiu.

Àmbits de Política i Societat

Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

C/París 175, entresol 1^a, 08036.

Tel. 93 2414122; Fax. 93 2414124; E-mail colcpis@interplanet.es

Àmbits
de Política i Societat

Col·legi de Doctors i Llicenciats
en Ciències Polítiques i Sociologia
de Catalunya

CONTINGUTS

- Presentació. 20 anys d'Ajuntaments democràtics: un calidoscopi en moviment, *Moisés Amorós*
- 1.- Vint anys després: el govern local a principis del segle XXI, *Josep M. Vallès*
- 2.- Vint anys d'urbanisme municipal a Catalunya, *Amador Ferrer*
- 3.- Les transformacions recents en els sistemes de govern local: hi ha factors comuns?, *Joan Botella* ..
- 4.- Les polítiques municipals de benestar social: els reptes de futur, *Quim Brugué i Ricard Gomà* ...
- 5.- Democràcia local i participació ciutadana, *Àngel Merino*
- 6.- Reptes locals davant una societat del coneixement global, *Paco Galán*
- 7.- L'organització del món local i els 20 anys d'ajuntaments democràtics, *Joan Rangel*
- 8.- Els ajuntaments del futur: més política i més gestió, *Xavier Sisternas*

Presentació. 20 anys d'Ajuntaments democràtics: un calidoscopi en moviment.

Moisès Amorós, Universitat Autònoma de Barcelona, departament de Ciència Política i Dret Públic.

20 anys: un punt d'inflexió.

Recent celebrades les eleccions locals del darrer 13 de juny, presentem un recull d'escrits que no busca ni fer un balanç complet ni autocomplaent dels 20 anys de govern local, sinó únicament oferir elements de reflexió sobre les dinàmiques de canvi futures dels nostres ajuntaments. La nostra intenció és donar unes primeres pautes per a pensar en el futur dels ajuntaments catalans, per a pensar en els propers vint anys, més que no pas reflexionar sobre allò que ja s'ha fet. Tot i això, certs elements de balanç són inevitables. En el primer article que trobareu hi ha una visió de conjunt sobre les diferències entre la situació de 1979 i la de 1999, mentre que l'èmfasi de la resta d'aportacions dels diversos especialistes està en fer un exercici de prospecció en un àmbit determinat d'actuació municipal. No hi són pas tots els àmbits de responsabilitat, però sí alguns dels més significatius.

L'abril de 1979, en plena dinàmica transformativa, es van celebrar les primeres eleccions democràtiques locals després de la mort del general Franco. Enguany, doncs, es commemoren els primers 20 anys d'ajuntaments democràtics. Sens dubte, en el nostre trajecte democràtic 20 anys és un fita important, i ens situen en un punt d'inflexió: el panorama del govern local el 1999 és totalment diferent al de 1979, i els reptes a afrontar en un futur proper seran, potser, fins i tot més importants.

20 anys han suposat molts canvis, molta feina feta amb més o menys fortuna. El canvi de panorama és prou palpable arreu. Els grans dèficits estructurals i democràtics ja han estat coberts. A grans trets, el trajecte realitzat pel govern local català es caracteritzaria per la dotació dels ajuntaments d'instruments de govern, de reconeixement i de protecció constitucional per fer front als dèficits democràtics i d'infraestructures inicials. Aquesta dotació d'instruments de govern ha anat a reforçar d'una manera decidida l'autonomia política local. D'aquesta manera, avui dia, els ajuntaments, malgrat la insuficiència de recursos financers i econòmics que encara poden patir, poden enfrontar-se des d'una posició relativament bona al repte de la direcció de la ciutat i de les societats locals a través del desplegament d'iniciatives pròpies, iniciatives que són relativament independents dels governs autonòmic i central.

Aquest recorregut ha conduït el govern local català a trobar -se amb altres sistemes de govern local europeus en un cert pla d'igualtat. Avui dia, malgrat les diferències estructurals i les diverses rutes seguides, té sentit parlar de comparacions amb altres sistemes de govern local europeus. De fet, el recorregut dels ajuntaments catalans en aquests darrers 20 anys es pot sintetitzar en la idea del pas de ser administració local a ser govern local.

El panorama de 1999 és força diferent del de 1979. Com es pot llegir més endavant, l'agenda d'actuació s'ha complicat molt més; governar una ciutat és una tasca encara més complicada: no està del tot clar què fer (davant els reptes de la globalització), ni com fer-ho, han aparegut nous actors en el camp de la governabilitat local (l'administració comarcal o la UE).

Avui dia es tenen sobre la taula les dificultats d'articular la societat de la informació, és a dir, de com generar un coneixement local que permeti la governabilitat sense potenciar, com a conseqüència no desitjada, l'exclusió social. Un altre repte és l'articulació de polítiques locals de cohesió social que transcendeixin els àmbits i els estils burocràtics per a arrelar-se a les comunitats, mitjançant l'articulació de programes transversals d'actuació.

Pel que fa a l'urbanisme, el repte que es planteja és com dotar-se d'instruments de planificació que posin l'accent en la qualitat urbana, en les infraestructures de comunicació i de transport amb criteris de desenvolupament sostenible; d'aquesta manera, es podrien limitar les externalitats negatives d'un creixement ràpid, de les necessitats de mobilitat i de consum.

En l'àmbit democràtic, els ajuntaments del futur hauran de trobar fórmules i mecanismes per implicar la ciutadania en les decisions locals més enllà del vot, és a dir, fórmules per a reduir la distància que hi ha entre el vot i la presa de decisions que afecten les vides quotidianes de la ciutadania. En una altra dimensió, sembla clar que cal superar el marc de conflicte intergovernamental per anar cap a fórmules de cooperació intergovernamentals. Els ajuntaments hauran d'aprendre a treballar sota la dinàmica de xarxes amb altres actors públics i privats i amb la ciutadania per a generar governabilitat.

En definitiva, els diversos autors coincideixen en dir que estem davant un canvi de paradigma de govern, on la incertesa, la flexibilitat, la participació i la informació seran els instruments per a fer front a la globalització i la governabilitat.

El govern local és un calidoscopi

Donada aquesta situació de canvi de paradigma de múltiples reptes concurrents, com ens podem aproximar al govern local? Com el podem pensar? On posar l'èmfasi? Qualsevol aproximació al govern local comporta trobar l'equilibri epistemològic entre la variabilitat social, política i econòmica de cadascun dels ajuntaments del nostre país, i els factors estructurals o constitucionals que sustenten aquesta variació. En aquest dossier no podem donar ni teories explicatives ni receptes màgiques, però sí podem suggerir una imatge que guii la nostra curiositat. Aquesta imatge és la d'un calidoscopi.

El govern local és un calidoscopi, on a partir d'unes bases estructurals més o menys comunes (competències municipals, recursos...), és a dir, els tres miralls i el cilindre que els subjecta, es poden generar uns resultats finals força diferents entre si. En altres paraules, les imatges que es poden veure a través del calidoscopi depenen de la combinació dels elements translúcids interns (societat civil local, localització en el territori, capacitat de lideratge dels alcaldes i alcaldesses, etc.). No hi ha dues imatges idèntiques, no tenim cap garantia que movent el calidoscopi o modificant-lo obtindrem la mateixa imatge. Per tant, som nosaltres qui haurem de triar què volem explicar, a partir de què, on posem l'èmfasi: si en la diversitat i heterogeneïtat d'imatges finals, o en els elements estructurals. El govern local és un camp dinàmic i ric.

En moviment, cap a on? Perquè aquest calidoscopi està en moviment. Seguint la idea del canvi de paradigma que s'ha apuntat més amunt, avui en dia no hi ha una direcció privilegiada de moure el calidoscopi, és més, es tracta de pensar quina imatge volem trobar i com moure el calidoscopi per fer que les peces translúcides ens generin la imatge desitjada.

El repte dels propers 20 anys serà trobar les direccions privilegiades de canvi i transformació que permetin la governabilitat. A tal efecte, caldrà plantejar-se, entre altres, les preguntes següents: ¿cal

reintroduir o reinterpretar l'actuació dels ajuntaments en clau política? ¿Quins instruments de govern seran els més adequats per a aquest canvi de paradigma? ¿Com podran els ciutadans i les ciutadanes incidir en un món tan globalitzat?

Sens dubte, els propers 20 anys el calidoscopi girarà i les imatges que veurem seran impensables. Potser, fins i tot, els propers 20 anys seran encara més apassionants.

1.- Vint anys després: el govern local a principis del segle XXI

Josep M. Vallès, politòleg.

La càrrega política de les eleccions de 1979

Val la pena recordar que la convocatòria de les primeres eleccions municipals de la democràcia – celebrades el 3 d'abril de 1979- no va ser una qüestió pacífica. L'oposició democràtica havia reclamat amb insistència la celebració d'eleccions locals com un pas decisiu en la transició de la dictadura a la democràcia: a Catalunya, la reivindicació d'"ajuntaments democràtics" havia estat un dels eslògans de l'oposició. Se suposava que el govern local era el més accessible als projectes democratitzadors i de progrés social. A més, existia ja una certa tradició de lluita política municipal en els darrers anys del franquisme. L'activitat de les associacions de veïns i d'altres moviments esporàdics de protesta –orientats des de les forces polítiques clandestines- havia permès elaborar objectius més concrets de renovació ciutadana i constituir alguns nuclis de persones amb informació i forta vocació de participació política a nivell local: per a molts d'ells, la política estatal semblava encara massa llunyana i inaccessible.

Per les mateixes raons, el govern UCD presidit per Suárez s'havia oposat a anticipar aquesta convocatòria municipal: també intuïa que l'escenari local li era menys favorable que l'escenari estatal. Per altra banda, planava la memòria històrica de les eleccions del 12 d'abril de 1931, que havien portat a la caiguda de la monarquia borbònica i a la proclamació pacífica de la Segona República. El govern sostenia que calia esperar a l'aprovació de la Constitució per a convocar eleccions locals. Però, fins i tot aprovada la Constitució a finals de 1978, continuava la resistència del govern, que va optar per convocar primer les segones eleccions generals que no pas les primeres municipals.

El govern d'UCD confiava que uns bons resultats governamentals en aquestes segones eleccions generals podrien frenar les aspiracions de l'oposició democràtica en l'àmbit municipal i frenar el moviment ascendent de l'esquerra. El càlcul polític era justificat, tot i que fós maquillat amb consideracions de caràcter jurídic-constitucional.

Així doncs, les primeres eleccions municipals –de les quals commemorem el 20è aniversari- revelaren ja la càrrega política d'aquestes consultes, lluny de la devaluació "administrativista" que sovint han sofert. La pugna democràtica pel govern local es plantejà des de bon començament com una alternativa entre opcions polítiques contrastades: la que representava la coalició entre interessos minoritaris dels poders econòmics tradicionals i unes administracions municipals burocratitzades i la que pretenia respondre als interessos de la majoria social en cada localitat del país.

Una obra política ben valorada

Els resultats d'aquelles primeres eleccions de 1979 van tenir també una gran significació política. A Catalunya, foren favorables a socialistes i comunistes en els grans municipis i a CiU en els mitjans i petits. Això representava una renovació pràcticament total del personal polític municipal a Catalunya. I per això mateix feia possible que les esquerres i els nacionalistes adquirissin, per primer cop en quaranta anys, responsabilitats de govern. Per aquesta doble raó, es pot afirmar que en el món local es va produir una "ruptura democràtica" efectiva: no solament en el recanvi total del personal dirigit, sinó també en l'establiment de prioritats d'actuació, molt diferents a les de la llarga etapa del món municipal franquista.

Aquestes prioritats estaven determinades per una sèrie d'urgències, la solució de les quals havia estat ignorada per les administracions locals del franquisme o ajornada en alguns casos pels ajuntaments "tardo-franquistes". Les urgències procedien de l'impacte que sobre les societats locals havien tingut la industrialització concentrada, la urbanització descontrolada i especulativa i la massiva migració interna sense mecanismes d'acolliment social.

No és el lloc per a fer un balanç detallat de l'obra de govern duta a terme a Catalunya pels ajuntaments elegits des del 1979. Però és poc discutible que en el món local s'ha produït una transformació de dimensió històrica: en els processos de decisió, en els mecanismes de gestió, en la qualificació del seu personal, en els resultats obtinguts.

Aquesta transformació ha estat acollida positivament per la ciutadania. En el pla electoral, ho revela l'estabilitat de la gran majoria dels governs dels municipis catalans, on sovint s'han confirmat successivament les mateixes majories, dirigides fins i tot per un mateix alcalde. Ho revela també, segons les enquestes, la persistent valoració positiva que rep el govern local quan és comparat amb altres institucions públiques o el grau elevat d'interès que desvetlla l'actuació d'aquest govern.

Nou context: govern local i globalització

Però vint anys després el govern local a Catalunya –com a la resta del món desenvolupat- trobem condicions força diverses de les que constituïen el seu entorn de 1979. Els canvis han estat profunds i accelerats: en el pla demogràfic, en el sistema productiu, en el pla polític-institucional, en el món dels valors i conductes socials, en el camp de la ideologia política. Un repàs esquemàtic a tots aquests canvis ens revela les noves demandes que el govern local ha d'administrar.

- De la pressió demogràfica heretada dels anys seixanta, s'ha passat a un estancament, quan no a una davallada poblacional. L'envelliment de la població ha transformat les pressions socials i ha alterat les prioritats. Per exemple: ¿més escoles-bressol o més assistència –residència o domiciliària per a la tercera edat? Per altra part, si les grans migracions internes es van aturar ja fa dècades, ara impacten sobre les societats locals les noves migracions extra-comunitàries, amb el xoc cultural corresponent: en el món de l'escola, de l'oci, de la sanitat, etc.
- En l'àmbit productiu, el trànsit del predomini industrial al predomini dels serveis i del denominat "terciari avançat" s'ha fet sentir ja a moltes poblacions del país. Connectar-se tècnicament i socialment a la nova societat del coneixement i de la informació és indispensable per a no quedar marginat en la "perifèria virtual" de la xarxa. Alguns avantatges de localització territorial perden importància i la relació activitat-territori es configura de manera diferent de la tradicional. La identitat de la societat local, per tant, ja no es pot basar únicament en la delimitació d'un terme municipal i ha de trobar definidors nous.
- La preocupació per la protecció del medi i la qualitat de vida ha passat a primer terme, en comparació amb el paper secundari o ignorat que tenia ara fa vint anys. Pràcticament tots els

conflictes generats per aquesta problemàtica –contaminació atmosfèrica per emissions de CO², recuperació de residus, consum energètic, cicle de l'aigua, etc.- tenen una incidència local directa: afecten a moltes de les intervencions tradicionals del govern municipal i n'exigeixen de noves.

- En l'àmbit polític-institucional, el panorama ha canviat també de forma radical. El govern local de 1999 té ara competidors i/o socis que no existien l'any 1979. El govern autonòmic –per no parlar de la instància comarcal- i el govern europeu són peces “sobrevingudes” d'una transcendència que ningú no ignora. Això ha obert noves possibilitats d'acció municipal –per exemple, a escala europea-, però s'ha fet més complex tot l'entramat de les relacions institucionals.
- En l'ordre dels valors i de les pautes culturals, podem referir-nos a la revisió de la posició social de la dona i a la lluita contra les discriminacions de gènere. O al canvi de models familiars, que interactuen amb aquella revisió. Els governs locals no poden ignorar-ne les repercussions que tenen, per exemple, sobre els serveis personals o sobre polítiques d'habitatge.
- En l'esfera ideològica, la crisi de l'estat del benestar influeix també sobre el model de “municipi del benestar”, pel qual es va apostar als inicis del període democràtic municipal, quan les necessitats a satisfer eren elementals i urgents. La revisió del model porta segurament a la correcció d'algunes formes tradicionals de gestió municipal d'alguns serveis. Però podria dur també –de forma oberta o insensible- a la mateixa liquidació del principi de solidaritat i redistribució social que n'era el fonament. Els governs locals han de decidir quin és l'abast d'aquesta revisió, amb les conseqüències polítiques corresponents.

No costa gens concloure, d'aquesta repassada esquemàtica, que l'entorn en què se situa el govern local de 1999 és molt diferent del que tenia en el moment de les primeres eleccions de 1979. Però això no significa que el paper d'aquest govern hagi canviat o disminuït. Al contrari. No ha canviat, perquè quan –entre 1975 i 1979- es reclamaven “ajuntaments democràtics”, s'entenia que el seu objectiu havia de ser contribuir a la reducció de les desigualtats i de les marginacions socials en l'àmbit de la seva influència. De manera especial, perquè aquestes desigualtats i marginacions en l'àmbit local no es difuminen en xifres estadístiques, sinó que són situacions observables directament, amb identificació immediata, amb cares, noms i cognoms.

El paper del govern local tampoc ha disminuït. Al contrari, la majoria dels observadors i dels experts entenen que –en aquest procés de la globalització- la dimensió local recupera relleu polític, mentre que la dimensió estatal és la que resulta més erosionada. Per a una gestió eficient dels conflictes que se li plantegen, les societats han de donar més recursos i més protagonisme al govern local. En part, atribuint-li més competències sobre el seu propi àmbit d'actuació territorial. I, en part, atorgant-li més intervenció en el debat, elaboració i aplicació de polítiques d'àmbit més general - estatal, europeu, mundial-, l'impacte de les quals es revela a escala local.

En altres paraules, ciutats, pobles i les organitzacions que les agrupen han esdevingut peces crucials de la constel·lació política en què es plantegen i es juguen les grans apostes de futur de les nostres societats. Assegurar-se la capacitat i la legitimitat per tenir-hi una intervenció efectiva és el gran repte al qual han de respondre els nostres governs locals a principis del segle XXI.

2.- Vint anys d'urbanisme municipal a Catalunya

Amador Ferrer, arquitecte.

El planejament urbanístic municipal ha constituït un dels més importants camps d'acció dels ajuntaments democràtics catalans al llarg dels vint anys transcorreguts des de les primeres eleccions locals el 1979. De fet, redactar un nou pla urbanístic municipal –o revisar l'existent– va ser una de les primeres i més urgents tasques que la gran majoria dels ajuntaments sorgits aleshores es va proposar de dur a terme. Molts ho varen fer ja en els primers anys, i altres han assolit aquesta fita al llarg del període que comentem. Avui són 750 (gairebé el 80%) els municipis que compten amb alguna figura de planejament urbanístic.

Recordem que el planejament urbanístic té per objecte l'ordenació física de les ciutats, dels nuclis urbans i rurals, i també del territori d'un determinat municipi, mitjançant la ordenació i regulació dels usos del sòl, les infraestructures i les edificacions. Els plans municipals, amb major o menor abast (segons es tracti d'un Pla General d'Ordenació, d'unes Normes Subsidiàries de Planejament, o d'una Delimitació de sòl urbà) tracten, per tant, de prefigurar el futur del municipi amb un horitzó que oscil·la normalment entre vuit i dotze anys. Els plans condueixen els possibles creixements i regulen les transformacions dels nuclis urbans existents. A aquests efectes, han de preveure les demandes de sòl per als diferents usos (residencial, industrial, comercial, entre altres), i les necessitats d'espais verds, escoles, equipaments sanitaris, centres socials i culturals, centres de la tercera edat i altres dotacions públiques. També s'ocupen de l'evolució de les àrees històriques o ja construïdes de la ciutat, i de l'ús i la qualitat dels espais urbans, buscant l'eficiència funcional i la satisfacció dels seus residents i usuaris. A més, han de trobar solucions a la mobilitat de les persones i mercaderies en el territori, atendre els serveis generals (xarxes de distribució d'aigua, desguàs, electricitat, gas, entre altres), i protegir els usos, els elements i les activitats necessàries per a un bon equilibri territorial, paisatgístic i mediambiental.

Doncs bé, la carència o la insuficiència del planejament municipal aprovat abans de 1979, o la seva incorrecta aplicació pràctica, és un dels principals factors que expliquen els creixements desordenats, el malbaratament de sòl, els atemptats paisatgístics i les mancances d'equipaments i zones verdes que vàrem presenciar al llarg de les dècades dels seixanta i setanta. La manca de control social sobre aquests processos urbanístics no podia, però, trobar solució sense una prèvia reforma política que donés pas a uns ajuntaments democràticament elegits. Les contínues reivindicacions portades a terme per associacions veïnals, col·legis professionals i entitats socials i culturals del moment, tot i que no foren suficients per resoldre els problemes que s'anaven acumulant, varen en canvi ajudar a crear un estat de consciència col·lectiva molt crític sobre l'evolució que havien seguit el conjunt de les ciutats i del territori català. Convé no oblidar les imatges de la perifèria de Barcelona els anys seixanta (amb els polígons d'habitatges i les àrees d'autoconstrucció desarrelades) i de la degradació de molts cascs antics, o de la frenètica construcció d'urbanitzacions de segona residència en àrees de bosc i del desordre turístic a la costa, que les noves generacions joves no han viscut tan directament.

El planejament urbanístic desenvolupat al llarg d'aquests vint anys ha hagut d'afrontar aquests problemes heretats, partint d'una situació extremadament crítica en les ciutats i en moltes parts del territori català. És cert que no tots els problemes han estat enterament solucionats (i que fins i tot alguns d'ells han ressorgit puntualment), però sí podem dir que els plans municipals han estat capaços, en el seu conjunt, de donar un gir total a l'anterior situació. Era en efecte obligat incorporar les demandes llargament expressades, oferint respostes viables a curt termini. I, en efecte, en una primera etapa, la dels anys vuitanta, la majoria de municipis varen reeixir en la supressió dels dèficits

de sòl per a parcs i jardins urbans, i per a equipaments i dotacions col·lectives, i en el control dels creixements desordenats i especulatius. En una segona etapa, l'accent s'ha anat posant més en els aspectes qualitatius, en la millora de la urbanització dels espais públics, en les infraestructures de comunicació i transport, en la qualitat urbana.

L'urbanisme desenvolupat a Barcelona i la seva àrea metropolitana, per la seva importància i singularitat, ha estat potser l'exponent més gran d'aquesta evolució de l'urbanisme municipal a Catalunya. La millora i regeneració de la ciutat de Barcelona ha passat pels mateixos estadis: primer, l'aprovació del planejament urbanístic (el Pla General Metropolità de Barcelona de 1976 va ser aprovat en ple període de transició democràtica); després, un període d'adquisicions de sòl que va permetre la progressiva eliminació dels dèficits de parcs, jardins, equipaments i serveis; i, finalment, la construcció de les grans infraestructures i projectes olímpics, l'obertura de la ciutat al mar i la millora qualitativa dels espais urbans. La ciutat metropolitana, per la seva banda, ja iniciada en la dècada dels setanta, s'ha anat configurant mitjançant plans i projectes de gran escala territorial (parcs metropolitans, xarxa viària i transport públic, equipaments i serveis territorials).

Un balanç general d'aquesta evolució* permet posar de manifest els grans avenços realitzats, però també les llacunes encara existents en alguns camps. Així, resulta fàcilment constatable que l'urbanisme desenvolupat ha estat sobretot (i valgui la redundància) un urbanisme urbà. És a dir, un urbanisme impulsat prioritàriament des de les ciutats, grans i mitjanes, del país, i dirigit especialment a recuperar dèficits i mancances, i a qualificar i millorar els centres i els barris de les ciutats. Per contraposició, la resta del territori català (zones turístiques costaneres, àrees rurals i de muntanya, parcs naturals i boscos) no ha obtingut la mateixa atenció, ni des dels propis plans municipals ni des dels escassos plans territorials autonòmics.

En tot cas, el nou urbanisme català ha retrobat la confiança en si mateix. Els plans, els projectes urbans, s'han demostrat eficaços per a ordenar les ciutats, per a dirigir les seves transformacions, per a configurar un territori. Les seves propostes han tendit cada vegada més a constituir opcions concretes, a prefigurar àrees de ciutat, a incorporar projectes que s'executen i prenen forma. Malgrat tot, continua existint el perill de burocratització i abstracció, que porta inevitablement a la manca d'idees i a la ineficàcia dels plans.

Aquest balanç globalment positiu no pot fer oblidar, però, els nombrosos temes no resolts ni els reptes a afrontar amb renovada urgència, que aquí només podrem deixar citats. Diguem, per exemple, que les qüestions relacionades amb l'habitatge (habitatge públic o assequible, qualitat de la construcció, rehabilitació d'habitatges vells, habitatges per a gent jove i noves parelles) disten molt de trobar-se resolts, i que els plans urbanístics poden fer molt en aquest camp. Un altre exemple és el de les activitats turístiques que es desenvolupen a la costa i a la muntanya, les quals tampoc han assolit, en general, un bon enquadrament urbanístic i continuen essent origen de nombrosos conflictes.

Finalment, cal indicar que el planejament d'escala territorial, que havia de coordinar tota una sèrie de temes que difícilment poden abordar els municipis (autopistes i ferrocarrils, polígons industrials, centres comercials, ports esportius, per posar només alguns exemples), ha tingut a Catalunya una molt escassa incidència real. Moltes de les decisions significatives han estat preses des de visions excessivament limitades a satisfer requeriments parcials.

* Per a una anàlisi més completa i detallada de l'evolució del planejament urbanístic a Catalunya en els darrers vint anys, veure els textos d'Amador Ferrer i Joaquim Sabaté "L'urbanisme municipal" en el volum 20 anys d'ajuntaments democràtics, recentment publicat per la Federació de Municipis de Catalunya (Barcelona, 1999), així com el publicat al número 32 de la revista *Papers. Regió Metropolitana de Barcelona: Vint anys de planejament urbanístic municipal a Catalunya* (Barcelona, 1999) que conté vint-i-set entrevistes a autors de plans urbanístics municipals redactats en el període.

No voldria acabar sense deixar constància del que és ja avui el repte fonamental del planejament urbanístic: l'adopció de criteris de sostenibilitat per tal de corregir les greus disfuncions generades pel ràpid creixement de les necessitats de mobilitat i consum. Així doncs, els nous plans hauran de prestar atenció als impactes sobre el medi natural, a la producció de residus, al consum d'aigua i altres recursos escassos o no renovables, i a d'altres disfuncions que no han estat fins ara afrontades com a problemes prioritaris. Incorporar els principis del desenvolupament sostenible, ja aprovats en diversos documents europeus des de fa anys, hauria de portar, indubtablement, a una nova fase en l'evolució del planejament urbanístic en els propers anys.

3.- Les transformacions recents en els sistemes de govern local: hi ha factors comuns?

Joan Botella, polític.

En els últims vint o vint-i-cinc anys, l'organització i les funcions del govern local han estat objecte de revisió, en alguns casos molt a fons, en diversos països europeus. Com no podia ser d'altra manera, aquests processos de canvi han estat molt diversos, en funció de les condicions pròpies de cada país, i també en funció dels diversos objectius polítics que es proposaven assolir.

En un extrem se situa, probablement, el cas suec. En el marc de les profundes reformes constitucionals empreses a Suècia a partir de la meitat dels anys setanta, es va procedir a una profunda descentralització en les administracions públiques, en la línia de fer dels ajuntaments els responsables essencials de l'oferta de serveis públics (ensenyament, sanitat, prestacions socials, seguretat pública, etc.), en el marc de plans globals establerts pel govern central. Això requeria un increment dels poders i dels recursos dels ajuntaments, que es va aconseguir mitjançant una dràstica reducció en el nombre de municipis, a través d'agregacions llargament negociades però finalment imposades legislativament. Així, a finals de segle, Suècia té una estructura local reduïda, amb ajuntaments forts però amb autonomia reduïda.

Gran Bretanya dibuixa un panorama ben diferent. L'acció dels governs conservadors dels anys Thatcher va representar una forta reducció de l'autonomia dels ajuntaments en la seva possibilitat d'emprendre iniciatives pròpies. Però l'instrument essencial d'aquesta estratègia no va ser la centralització en les autoritats polítiques centrals, sinó la imposició d'una lògica general d'introduir mecanismes de mercat en la gestió local, mitjançant privatitzacions de serveis públics, la liquidació del parc immobiliari municipal, l'obligació de subhastar la prestació dels serveis municipals, etc. La línia global es podria denominar, doncs, descentralització sense autonomia: el recurs massiu al mercat i als actors privats ha fet les situacions locals més variades, però no més autònomes. Cal observar que, fins al moment, el govern laborista elegit el 1997 ha avançat plans de reforma (que, significativament, tenen molt en compte el cas espanyol) però que encara no s'han concretat en mesures precises.

El cas espanyol, finalment, representa una altra situació extrema, però no excepcional (ja que es troben elements comuns en el cas de Portugal, però també en les recents reformes a Itàlia i França). Òbviament, el punt de partida era la necessitat de democratitzar el govern local a la sortida de la dictadura, però aquesta democratització s'ha fet, essencialment, sobre la base d'assegurar la responsabilització de les autoritats locals davant dels electors. Això ha posat en primer pla els problemes relatius als mecanismes "constitucionals" dels governs locals, amb un efecte imprevist, però molt significatiu, de reforç de l'autonomia política local. Tot i que els ingressos municipals no han evolucionat de forma proporcionada, i que els ajuntaments no s'han beneficiat del procés descentralitzador generat per la posta en marxa del sistema autonòmic, els ajuntaments espanyols, per la seva destacada politicitat, estan en condicions d'assumir un paper clar de direcció i representació de la ciutat, i de posar en marxa iniciatives pròpies, independents de les voluntats dels governs.

Aquests diversos esquemes, clarament diferenciats, han coincidit amb la difusió d'un conjunt d'idees i tècniques, vagament definides com a "nova gestió pública", que subratllaven la necessitat d'introduir estímuls a la bona gestió municipal, i amb paraules-clau com ara desburocratització, descentralització, participació, partenariat entre actors públics i actors privats, etc. Tot aquest aparellatge terminològic

i organitzatiu ha estat bastant àmpliament compartit entre els diversos sistemes de govern local europeus. Per sota, doncs, de les grans diferències tradicionals, i dels diversos camins de reforma política empresos, les transformacions administratives han tendit a fer més similars els diversos esquemes de govern local.

Per tant, i amb el risc que comporta tota generalització, sembla raonable parlar d'un conjunt de processos de canvi, encaminats a aproximar la maquinària del govern local als ciutadans. Aquesta aproximació, però, s'ha fet sota dues grans lògiques diferents amb implicacions molt profundes: en uns casos, prioritant el paper conductor del nivell polític (governants, partits, institucions representatives); en altres, posant l'èmfasi en la conducció de l'acció dels governs locals des de la societat.

La deslegitimació de les instàncies polítiques, que és un dels fets culturals més importants del nostre temps, ha trobat en el món local un ampli camp de desenvolupament. Però encara queda per aclarir què vol dir exactament aquesta "conducció des de la societat": tant pot servir per designar un corrent participatiu, de vinculació directa entre ciutadans i governs locals, com un moviment encaminat a posar els governs locals sota la direcció dels grups d'interès, de les empreses, etc. Aquesta pot ser una de les disjuntives essencials del govern local en els propers vint anys.

4.- Les polítiques municipals de benestar social: els reptes de futur

Quim Brugué i Ricard Gomà, politòlegs.

Els vint anys d'ajuntaments democràtics suposen una bona oportunitat per a la reflexió. Al llarg d'aquest temps s'han mogut moltes coses en el món de la política local a Catalunya. Una de les tendències més marcades ha estat la progressiva expansió de l'agenda de polítiques públiques locals. Els ajuntaments han anat assumint responsabilitats d'acció en terrenys molt rellevants, i sovint ho han fet exercint rols estratègics. Avui els governs locals ja no són aquelles administracions abocades quasi en exclusiva a asfaltar carrers, posar multes, arranjar l'enllumenat o recollir la brossa. Ja no són tampoc aquelles institucions simplement executores, proveïdores de serveis concebuts més amunt. Sortosament, tenim uns governs locals amb capacitat i legitimitat per dissenyar, per exemple, polítiques d'ocupació, plans de regeneració urbana, projectes educatius de ciutat, estratègies de sostenibilitat o programes de lluita contra l'exclusió. Val a dir, tanmateix, que tot això s'ha desenvolupat en tensió permanent amb uns marcs normatius, financers i político-culturals restrictius, que han operat com a factors limitadors del potencial de govern dels ajuntaments.

En aquest context, un dels camps d'actuació local més dinàmics ha estat el configurat per les *polítiques municipals de benestar social*. L'aportació local al model de benestar keynesià no va ser, enlloc, excessivament rellevant; l'agenda social de l'estat va presentar, durant dècades, un disseny molt centralitzat. Al llarg dels anys vuitanta i més encara noranta, les coses canvien a millor. En temps de reestructuració dels models generals de benestar, els governs locals catalans han construït un espai propi de generació pública de benestar, expressat per mitjà de les *polítiques de serveis personals*, les quals han anat constituint una de les peces més interessants en l'aposta per una nova agenda social pública, més democràtica i participativa, més propera i sensible a les persones i les comunitats. En altres espais hem realitzat balanços dels assoliments i els límits de les polítiques municipals de benestar social des del 1979 fins ara. No volem ara reproduir-los. Molt en síntesi, en el vessant positiu val a destacar la vertebració política i executiva de les Àrees Municipals de Serveis Personals, la consolidació de les polítiques socioculturals, el desplegament de la xarxa municipal d'atenció social primària, i l'assaig de formes d'acció transversals sobre temàtiques emergents complexes (interculturalitat, gènere, disminucions, VIH/SIDA etc). En el vessant negatiu, cal esmentar l'encara dèbil component local de les polítiques educatives i sanitàries, la relativa subordinació pressupostària dels serveis personals a les polítiques urbanístiques i infraestructurals, l'estèril conflicte entre els ajuntaments i el govern de la Generalitat en àrees tan sensibles com els serveis socials especialitzats i l'encara persistent dèficit de participació ciutadana en les polítiques de benestar.

Tot plegat, avenços i mancances que ens situen en el punt de partida per a desenvolupar la reflexió sobre el futur de les polítiques locals de serveis a les persones. Per tal d'estructurar aquesta reflexió, assenyalarem un primer aspecte fonamental i sis reptes de futur, tres de fons i tres d'estil.

L'aspecte fonamental.

Cal entendre les polítiques locals de serveis personals com una realitat d'alt contingut político-ideològic. *Les polítiques de benestar han d'expressar l'opció per models socials de ciutat ben arrelats en valors polítics de fons*. Cada cop menys valdrà amagar-se rere l'excusa de la manca de recursos o competències, tampoc no valdrà a dir que les opcions públiques vénen avui determinades pels imperatius de la globalització. Els ciutadans i les ciutadanes haurem de saber si els nostres governs locals avalen en la pràctica els valors de la igualtat, la diversitat i la cohesió. O si, per contra, abonen per acció o omissió les desigualtats, les exclusions, les fractures de ciutadania i els impactes socials del

mercat. El futur del benestar local és, sobretot, una qüestió de voluntat política que es dirimeix en el terreny dels valors. Els continguts d'esquerres i de dretes tenen en les polítiques de serveis personals un espai d'expressió excepcional. Però alerta, cap etiqueta partidària no confereix patent d'esquerranisme ni del contrari: *els continguts es demostren, dia a dia, en la praxi política.*

Els reptes de fons

- Anar cap a la municipalització o comarcalització progressiva de les polítiques educatives en el seu tram d'escolarització obligatòria i de les polítiques sanitàries almenys en la seva dimensió d'atenció primària. Només així la formació i la salut podran desplegar-se més enllà de la xarxa escolar i hospitalària per tal d'arrelar-se en el territori i anar conformant ciutats educadores i saludables.
- Aprofundir l'acció pública municipal sobre les noves formes de desigualtat, pobresa i exclusió. Això requereix, entre d'altres, polítiques decidides d'inserció sociolaboral de joves, programes intensius d'habitatge social, estratègies d'integració social plena en un marc de respecte a la diversitat, aposta pels drets civils encara no reconeguts, extensió dels serveis d'atenció domiciliària a la gent gran, ple suport a les famílies monoparentals i projectes d'acció positiva per a col·lectius i territoris vulnerables a la marginació.
- Incrementar la participació relativa de la despesa de serveis personals sobre el total de la despesa pública municipal, per mitjà d'un reequilibri intern de les assignacions pressupostàries. Al final del període 1999-2003, seria desitjable que cap Àrea de Serveis Personals no se situés per sota del 33% de la despesa local. Incrementar la despesa per càpita en benestar local, per mitjà d'una creixent participació dels governs locals en la despesa pública global.

Els reptes d'estil

- Aprofundir el treball polític i tècnic transversal. Es tracta tant de superar l'elaboració segmentada de polítiques com la fragmentació sectorial dels organigrames. Els problemes socials són multidimensionals: dèficits formatius, atur, malalties i precarietat en l'habitatge, per exemple, presenten correlacions altíssimes. Les respostes públiques, en l'àmbit dels serveis personals, han de ser integrals en la seva concepció i horitzontals en la seva instrumentació.
- Substituir les dinàmiques de conflicte intergovernamental (Ajuntaments-Generalitat) per lògiques de govern multinivell i cooperatiu en l'àmbit dels serveis personals. Els ajuntaments han de ser presents en el disseny de totes les polítiques socials a Catalunya. El govern de Catalunya i els governs locals han de treballar sobre la base de xarxes cooperatives tant en la concepció com en la implementació de les estratègies públiques de benestar.
- Incrementar els nivells de participació ciutadana en les polítiques de serveis personals. Avui, la reflexió i la pràctica de la innovació democràtica, entesa com l'enfortiment de la ciutadania per mitjà de la implicació directa de les persones en la presa de decisions locals, es troba en un moment de gran interès. Cal que els nous instruments d'implicació ciutadana s'extenguin decididament al camp de les polítiques de benestar. Esperem, al llarg del període 1999-2003, veure com jurats i consells ciutadans prenen decisions sobre, per exemple, plans de salut comunitària, habitatge social o escoles bressol.

5.- Democràcia local i participació ciutadana

Angel Merino, departament d'Associacionisme i Participació Ciutadana, Diputació de Barcelona (Patronat Flor de Maig).

Es compleixen els vint anys de les primeres eleccions democràtiques municipals. Si totes les eleccions tenen un valor en si mateixes, les primeres eleccions municipals van ser emblemàtiques per als ciutadans d'aquest país. Moltes persones, conegudes i estimades pels ciutadans, arribaren a l'Administració local amb la il·lusió d'obrir de bat a bat les portes de l'espai públic, d'higienitzar les formes de governar i d'oxigenar les ciutats. Més que mai érem majoria les persones que creïem que, a partir d'aquelles eleccions, «l'aire de les ciutats ens feia lliures».

Immersos en un procés de transició, lloat per uns i inacabat per a d'altres, ens vam imposar la tasca col·lectiva de construir els camins necessaris per a la consolidació democràtica. La baula municipal era imprescindible per aconseguir-ho, tant per la proximitat física entre els ciutadans i la seva administració com per la capacitat d'exemplificar una nova forma de fer política en democràcia.

Des de la inexperiència inicial de les persones que van ser elegides, les nostres ciutats van iniciar una via de transformacions que ningú no pot qüestionar. Aquestes transformacions van ser molt esperades i van comptar amb el suport d'una societat que veia com s'anava aconseguint de fer realitat aquelles petites utopies quotidianes, dia a dia somniades. Millorar el territori, redimensionar el paper de les ciutats, humanitzar l'urbanisme, crear serveis per al benestar de les persones, eren els temes que apareixien clonats en els primers programes municipals. A totes aquestes propostes s'afegia la voluntat de fer-ho amb la participació ciutadana. Si bé les realitzacions de la primera part programàtica han estat més que evidents, no estem tan segurs ni tan satisfets de la segona. Joaquim Brugué diu que la majoria de càrrecs electes es van preocupar excessivament de la gestió i de l'activitat relativa a les prestacions, però que van oblidar o retardar la dedicació al foment de la participació ciutadana. Sense ànim de disculpar-los, cal assenyalar que la transició política va deixar força intactes les esferes de l'administració anterior.

La definició tardana del marc jurídic de l'Administració local (la Llei de bases de règim local s'aprovà el 1985 i la catalana el 1987), la prioritat donada a la construcció de l'Estat de les autonomies, la fràgil participació dels ajuntaments en els pressupostos generals de l'Estat, el poc desenvolupament del principi de subsidiarietat i els nivells competencials han fet que els nostres ajuntaments hagin anat malvivint (alguns els han definit com els parents pobres de la democràcia), esperant que algun dia, amb el prestigi creixent de les ciutats, es doti la institució municipal d'un pes polític més gran. Tampoc les associacions municipalistes han aconseguit trencar aquest setge.

Vint anys de treball ja són prou importants perquè, des d'una posició reflexiva, apuntem algunes de les idees que es poden obrir pas en el futur immediat, les quals parteixen de la convicció que la proximitat del que és local pot ser un motor eficaç per redefinir i reorientar la vida municipal i garantir la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

El peculiar procés de consolidació de la democràcia al nostre país va accentuar el pes específic de les opcions partidàries i els mecanismes d'elecció cada quatre anys. Vint anys després de les primeres eleccions democràtiques, ningú nega ja que el sistema representatiu ha de millorar en la línia d'enfortir més i millor el propi sistema democràtic. Cal que millori l'actual sistema electoral i el procés de selecció de les persones que ens han de representar. La definició de les grans idees i dels projectes estratègics no es pot reduir a l'àmbit partidari i representatiu, exclusivament. La

representació és això: representació. I no és pèrdua de sobirania. Millorar la representació va lligat també a l'increment de l'autonomia local. Sembla necessari introduir i consolidar mecanismes de control democràtic que promoguin una major responsabilitat en l'acompliment dels compromisos adquirits electoralment.

Recuperar el sentit de la democràcia implica conjugar perfectament l'emergència política de la ciutadania i la corresponsabilitat activa en les qüestions de la polis. Democràcia és fonamentalment deliberació. I la deliberació és el procediment més adequat per tractar d'aquestes qüestions públiques, «fins i tot més que la votació, que no és sinó el recurs últim, quan ja s'hagi emprat d'una manera convenient la força de la paraula». Parlem d'una deliberació que tingui resultats; és a dir, que superi l'estadi informatiu i de consulta. No es tracta tant de caracteritzar el ciutadà per la seva participació en els assumptes públics —afirma Cortina—, com de posar en pràctica les condicions perquè aquesta participació sigui significativa.

Ningú no discuteix la representativitat democràtica de les persones escollides; el que es discuteix és la manca de sensibilitat a l'hora de tenir en compte les opinions dels ciutadans en temes que els afecten i que poden ser conflictius. No es tracta de contraposar dos models democràtics —el representatiu i el participatiu— sinó més aviat de fer una bona síntesi que permeti que els governs locals siguin alhora governs estimats pel poble i governs del poble. Això darrer s'aconsegueix millorant la representació democràtica però aquesta millora s'ha de completar avui dia amb un procés imprescindible de «repolitització», procés que ha de convertir la democràcia formal en democràcia substancial. Així doncs, es tracta d'un procés d'aprofundiment democràtic que resitui la corresponsabilitat en l'esfera de l'àmbit públic i de l'àmbit institucional.

La democràcia local és la més pròxima i sentida pels ciutadans, però també necessita espais de visualització i un plus de voluntat política de les persones que han de governar les ciutats. Aquesta proximitat afavoreix mecanismes evidents per a la participació ciutadana i per al desenvolupament de la democràcia. La gestió municipal, i també la representativitat dels governs locals, poden ser més clares i transparents. En la democràcia local és més fàcil el control i la proposta; la proximitat humanitza les relacions entre electors i elegits i és més factible desenvolupar experiències creatives i innovadores. Des de la participació és més fàcil augmentar el sentit ètic en la vida política.

Serà important flexibilitzar l'aplicació de l'article 23 de la Constitució espanyola pel que fa a les pràctiques de democràcia directa quan calgui. Coneixem el poc fervor que en aquest sentit demostraren els pares del nostre ordenament jurídic i les dificultats que suposen la iniciativa legislativa popular, com el referèndum. El marc local sempre donarà més facilitats per tirar endavant aquest exercici democràtic.

Tota aquesta millora del sistema democràtic ha d'estar dotada d'una bona dosi d'ingredients innovadors en noves metodologies, en nous canals i tecnologies i en el desenvolupament creatiu de noves experiències participatives. I per damunt de tot hi ha d'haver major voluntat política, més complicitat i corresponsabilitat cívica i més cultura democràtica.

En els propers anys caldrà seguir insistint des de la democràcia local perquè la bona valoració que la ciutadania fa de la institució municipal sigui reconeguda amb més recursos econòmics, amb més autonomia i amb més capacitat de govern. Així ho demana el paper que les ciutats tenen en el panorama mundial. Aquest futur ha de construir-se a partir dels planejaments estratègics i sostenibles reclamats per un pacte intergeneracional latent. Caldrà aproximar més el conjunt de serveis personals a tota la ciutadania, tot combatent l'exclusió i la marginació amb polítiques que donin garanties de cohesió social. La integració de les polítiques ajudarà a construir nous centres de decisió i espais públics.

En aquest camí, el Tercer Sector està cridat a tenir un paper més gran. Per últim, viurem els processos de construcció de la ciutadania europea, amb tot el que comporta la redefinició de la funció de les ciutats, la construcció de xarxes i associacions ciutadans i el complex món dels drets i els deures ciutadans.

6.- Reptes locals davant una societat del coneixement global

Paco Galán, polítòleg.

Els 20 anys de democràcia municipal, que s'escauen enguany, poden servir per albirar horitzons per al govern local, de manera que les commemoracions no quedin en un simple -encara que interessantíssim - exercici de memòria del que han estat aquestes dues dècades d'ajuntaments democràtics en un marc polític constitucional.

Els reptes de futur del sistema democràtic local són encisadors. A alguns, doncs, ens motiva molt més parlar o sentir parlar dels propers vint anys (futur imprecís) que dels vint anys passats, malgrat que comprenem la importància simbòlica que va tenir tot el procés polític i administratiu que va encetar-se el 1979 en els ajuntaments dels pobles i ciutats del nostre país. 40 anys de sistema polític local (i estatal) no democràtic van matar moltes energies, moltes il·lusions i van desgavellar el mateix concepte polític de govern local. 20 anys és poc, doncs, per remuntar el que durant 40 anys va anar a menys cada dia que passava.

El sistema de govern local és avui objecte d'estudi, de debat i de reflexió en diversos escenaris, la qual cosa representa una novetat significativa respecte al que passava ara fa vint anys, quan la reestrenada democràcia municipal tenia, a casa nostra, unes referències molt difuses en els àmbits acadèmics, universitaris i de pensament i de recerca en els camps de les ciències socials i polítiques.

Un dels assumptes de futur que ara semblen suscitar un interès especial és el paper que les administracions locals han de tenir en el desenvolupament de l'anomenada "societat de la informació" i de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (en direm TIC), amb Internet i els seus racons virtuals com a nova "plaça gran". En realitat, més que un repte del futur, aquest és un repte del present, perquè ja s'hi actua, en ocasions de manera sòlida, en ocasions de manera poc consistent. ¿La generalització d'Internet i de les xarxes planetàries de comunicació i intercanvi de dades afectarà les maneres de governar-nos localment? Sí. La resposta és sí.

El tòpic del món local com a "sistema polític més proper al ciutadà" serveix en aquesta matèria com a argument molt poderós: si els ciutadans, si les seves organitzacions, si les empreses, si molts agents socials s'estan incorporant massivament a la utilització de les noves tecnologies de la informació i la comunicació... ¿Com pot l'administració local quedar-se enrere? ¿No hauria, cada ajuntament, de liderar, en el seu àmbit territorial, els nous mecanismes de relació, d'informació i de comunicació que les TIC signifiquen?

Convé tenir present la idea d'aldea global que apareixia en *La galàxia Gutemberg*, (Marshall McLuhan, 1962). L'aldea global, com a metàfora d'un ordre social en què el temps i l'espai passen a ser variables poc o gens significatives en l'establiment de relacions, de comunicació i d'informació, sembla convidar a abandonar els localismes i fer-los desaparèixer de l'acció política i social dels homes i dones. Ara bé, curiosament l'aldea global és global, però és aldea. És aldea!

Les administracions locals han d'ocupar-se de satisfer les necessitats de la col·lectivitat. És la seva raó de ser. Sembla, doncs, que l'accent de la globalitat que Internet i les TIC comporten podria fer més nosa que servei i que caldria reforçar els ajuntaments com a governs d'aldea, de cada aldea, com a governs locals. ¿Hauríem, doncs, de deixar-nos estar d'aldees globals i centrar totes les energies en cada aldea local, en cada poble, en cada ciutat, escenari de la vida de les persones que hi viuen?

Pot semblar paradoxal que la vida local pugui millorar amb eines dissenyades per a les relacions planetàries. No és només un problema d'escala, és un problema de concepte: ¿ens poden ajudar les TIC a satisfer les necessitats de la comunitat local? ¿Com? ¿Sota quines premisses?

Les noves tecnologies de la informació i de la comunicació -també les velles, tot i que n'èrem menys conscients- obren inevitablement vies cap a la globalitat, cap a mètodes de pensament, de coneixement i d'actuació cada cop més estandaritzats, cada dia menys autòctons, menys locals. A Internet és difícil ser genuí. Cal arbitrar, per tant, mesures que reactivin les identitats culturals (les velles i les noves) de cada municipi, sense que el fet de compartir-les en espais virtuals oberts les malmetin.

La clau de l'aparent paradoxa de l'aldea global radica, entenc jo, en l'habitual consideració de les noves tecnologies només com a canals d'informació i, com a molt, de comunicació. És important la informació i és important la comunicació; però ho és encara més el coneixement. Les noves tecnologies permeten noves modalitats d'informació. Cert. I noves modalitats de comunicació. Cert. Però el que de debò expressa la potència de les TIC és que permeten noves modalitats de coneixement. Cal parlar, doncs, no tant de societat de la informació com de societat del coneixement.

Per definir el paper de les administracions locals en la "nova era", algunes opcions estableixen la prioritat en la creació de comunitats virtuals d'escala local. Més tard aquestes aldees locals virtuals – també cada aldeà, cada aldeana- podran comunicar-se amb altres aldeans d'altres aldees i anar establint una comunitat virtual supralocal que esdevindrà aviat part de la gran xarxa mundial. L'argument de fons d'aquesta opció és que cal potenciar l'existència de "ciutadans virtuals" que viuen la seva ciutadania digital local en el marc d'una societat de la informació global. La crítica és planera: això cal fer-ho, ja sigui virtualment o no, per a la millora de la mateixa ciutadania. Tots hem de ser, amb ordinador o sense, ciutadans del món i, alhora, ciutadans de la nostra vila, de les nostres viles.

Alguns ajuntaments s'han endinsat, directament, en aquesta lògica amb la construcció de pàgines web a Internet que pretenen establir els millors canals de comunicació, d'informació i d'interrelació amb la seva ciutadania, amb els agents socials i que són "finestres obertes al món" (xats, fòrums de discussió i opinió, informacions de tota mena, interlocució electrònica amb els ciutadans....) Bé. Però no crec que es tracti, només, de crear una nova societat, amb uns nous ciutadans digitals, amb un nou territori virtual i amb una nova organització digital de la vida comunitària. Més aviat es tractaria, crec, de tenir les noves tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball en la societat de debò, amb ciutadans de carn i ossos (i ordinadors) en un territori que es pot trepitjar i amb una organització política i administrativa orientada al servei dels ciutadans. Només en aquestes condicions podem "canviar el xip" i fer valer les TIC com a eines de coneixement, per sobre del seu paper com a eines d'informació i de comunicació: les TIC han d'observar-se com a possibilitat d'una millor gestió pública, d'una major participació ciutadana, d'un millor disseny i implementació de les polítiques que millorin la qualitat de vida de les ciutats i els pobles.

L'enfocament dels governs locals (o d'altres governs) respecte les TIC no hauria de comportar, en cap cas, l'aparició de noves formes de marginació social. Hi ha risc de generació d'exclusió i manca de cohesió social si alguns ciutadans no tenen ni tan sols la possibilitat d'accedir als nous espais de relacions culturals, econòmiques, socials i polítiques que es creen a partir de l'ús de les TIC. La condició de ciutadà virtual hauria de ser, òbviament, un dret universal.

Un plantejament rigorós en les estratègies municipals sobre les TIC ha de ser, doncs, que tots els passos cap a una major implicació de les administracions locals en la societat de la informació han d'anar acompanyats d'accions fermes i concretes per garantir universalment l'accés dels ciutadans al

sistema. Caldrà, per exemple, la creació d'espais públics on es presti un servei públic de foment de l'ús de les TIC per als ciutadans. La formació i la informació dels nous ciutadans a la comunitat virtual és primordial. Si hom arriba a Internet i no sap què s'hi fa, amb quins drets es navega, amb quines xarxes ens relacionem... és millor no arribar-hi.

Les modalitats són moltes i complementàries: cibercafés, racons de biblioteques amb ordinadors, ordinadors accessibles a les vies públiques i/o en entorns i espais determinats, com escoles, centres socials... Cal garantir que els impactes de les actuacions públiques de foment de la societat del coneixement s'articulin amb economia d'escala. Les inversions, doncs, no han de fer-se només en infraestructures. Calen i caldran infraestructures, és clar, però no serviran per a gaire res si no es vinculen amb estratègies de desenvolupament d'estructures i de processos ben travats amb el canvi de valors culturals que significa la concepció de les noves tecnologies com a "plaça major" de la societat del coneixement, local i global.

7.- L'organització del món local i els 20 anys d'ajuntaments democràtics

Joan Rangel, diputat-president de l'àrea de règim interior d'hisenda i de planificació de la Diputació de Barcelona i Alcalde de Caldes d'Estrac.

Aquests dies es parla molt del paper dels ajuntaments durant els darrers 20 anys, la qual cosa ens pot donar una visió homogènia d'un món, la característica més rellevant del qual és precisament l'heterogeneïtat i la complexitat. A Catalunya existeixen quasi un miler de municipis, la immensa majoria dels quals són menors de 5000 habitants. Això, més que analitzar-ho des d'un vessant negatiu, suposa una característica del nostre entramat territorial i institucional, que aporta elements positius de cara a la millora de la democràcia local i al desenvolupament equilibrat del país.

Ara bé, els ciutadans, independentment d'on visquin, tenen dret al mateix nivell de serveis. I es aquí on comencen els problemes. La millora dels sistemes i vies de comunicació i la creixent mobilitat han igualat el nivell de necessitats pel que fa a dotacions i serveis de tots els territoris del país. Ens trobem, però, amb unes administracions locals amb diferents capacitats a l'hora d'afrontar el repte de prestar serveis cada vegada més complexos.

És evident que la mancomunació d'esforços és necessària, encara que insuficient. Les Lleis d'Ordenació Territorial, aprovades sense consens, van preveure un model comarcal que no aprofita les potencialitats del món local. Els consells comarcals no han acabat de funcionar, en part perquè la voluntat del Govern de la Generalitat ha estat que fossin delegacions seves, més que organismes locals amb autonomia i recursos, però sobretot perquè arrenquen d'un plantejament erroni del paper que ha de jugar una administració supramunicipal, d'elecció indirecta.

Tampoc justifica l'existència de comarques, administració de caràcter territorial, la necessitat de gestionar serveis de forma mancomunada: per a aquesta finalitat ja tenim les mancomunitats o els consorcis, que donen la resposta adequada. D'altra banda, la dimensió territorial i les característiques del mapa comarcal no resolen, ni molt menys, molts aspectes d'interès i competència local que requereixen àmbits territorials més amplis, i organitzacions més dotades tècnicament i econòmicament.

Les actuals diputacions provincials han actuat, aquests últims anys, amb un fort esperit de servei a Catalunya i, a vegades, posant els seus recursos al servei d'una idea de país i d'un govern que no creu en l'administració local.

En el cas de la Diputació de Barcelona es va optar per escoltar els alcaldes i transformar la institució, marcada en el passat pel seu caràcter assistencial, en una administració local de garantia, assolint com a missió que les competències municipals poguessin ésser exercides en l'àmbit del govern local i dins dels mateixos paràmetres de qualitat, a banda de quin ajuntament en fos responsable del seu exercici.

Així, a partir dels programes de millora i potenciació del Govern Local, s'ha treballat per assolir una administració local més sòlida, i s'ha millorat i defensat la seva autonomia.

Mitjançant les polítiques territorials, s'ha col·laborat en la millora del nivell de dotacions del país, i s'ha posat en marxa el programa de gestió territorial més important de Catalunya, especialitzant la institució en la gestió dels espais naturals -l'Anella Verda- en una perspectiva de millora del medi ambient.

En l'àmbit dels serveis assistencials i culturals s'han desenvolupat programes, que en els seus sectors són pioners, d'ajuda als municipis per millorar la qualitat de vida dels seus ciutadans.

A banda de les potestats i competències per la prestació de serveis, els ajuntaments sabem molt bé que el desenvolupament dels nostres municipis requereix polítiques locals de promoció econòmica adaptades, que són les que s'han posat en marxa des de la Diputació, intentant en cada cas cercar els instruments adients.

Els polítics que creiem en la democràcia local per millorar el benestar dels nostres ciutadans, volem una administració local forta. Si volem més competències per als ajuntaments, necessitem encara més aquest sector local integrat per evitar el risc de dividir els ciutadans en dues categories: els de les grans ciutats, que tenen recursos humans i econòmics, i la resta.

Podem discutir el nom i fins i tot l'àmbit territorial de l'administració local supramunicipal, però no la necessitat de la seva existència i les seves funcions bàsiques.

Entenc que aquest govern supramunicipal, tal com he comentat abans, ha de disposar de les dimensions territorials, organitzatives i financeres suficients per generar eficiències on els municipis, donada la seva fragmentació, tenen ineficiències; aquesta premissa ens portaria a definir uns organismes molt semblants a les actuals diputacions, amb les adaptacions que es considerin oportunes. Però hi ha uns altres dos aspectes que considero rellevant tenir en compte: el relatiu a les competències i el referit al sistema d'elecció. Pel que fa al sistema d'elecció, s'hauria de mantenir l'indirecte, la qual cosa significa donar-li el caire d'agrupació municipal, mitjançant un sistema que tingui en compte solament el nombre de vots, i no pas el de regidors, per garantir el principi d'igualtat i evitar distorsions innecessàries. Pel que fa a les competències, i en consonància amb el sistema d'elecció, han de ser funcionals, en relació a les competències municipals. La raó és ben senzilla: l'exercici de competències en àmbits sectorials requereix la legitimació pel vot directe, la qual cosa garanteix un control democràtic de l'exercici de la competència. Aquest és un dels diversos defectes que tenen els consells comarcals, pel que fa al seu disseny: pretenen competències sectorials, quan no estan legitimats directament pels ciutadans, ni han de donar-los mai compte de res.

La societat del coneixement és complexa, i requereix una organització política complexa. També demana proximitat en la presa de decisions, per la qual cosa el paper del govern local ha de guanyar importància de cara al futur. Ara bé, no ens podem omplir la boca de municipalisme i oblidar els problemes estructurals que té el món local. Cal emprendre decididament les reformes encaminades a la simplificació organitzativa i a la veritable potenciació dels ajuntaments. Només ens calen dos nivells de governs locals: el municipal i el "regional", en els termes que he comentat; la resta, senzillament, s'ha d'eliminar.

8.- Els ajuntaments del futur: més política i més gestió

Xavier Sisternas, gerent de la Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autonòmics i Locals.

Vint anys d'ajuntaments democràtics han permès una transformació en profunditat dels nostres pobles i ciutats. Analitzats en conjunt, els ajuntaments han constituït una important escola de democràcia, promovent valors democràtics entre la ciutadania i integrant els ciutadans en l'elaboració de les polítiques municipals. Els municipis han demostrat també dinamisme i capacitat de gestió, multiplicant els serveis prestats i responent amb certa agilitat davant els nous fenòmens socials. Però, més enllà d'aquest balanç globalment positiu, caldria preguntar-se com seran, o com haurien de ser, els ajuntaments en el futur.

Un entorn turbulent

Estem immersos en una situació en què la globalització i el canvi accelerat són les úniques constants: factors econòmics, tecnològics, polítics i socials configuren un conjunt de reptes que posen en qüestió l'acció de les administracions públiques. Fa vint anys els ajuntaments s'enfrontaven a grans dèficits, però treballaven amb un avantatge: els problemes estaven identificats i les solucions eren conegudes (o, com a mínim, així ho creïem). Avui estem més aviat en una situació de govern de la incertesa: sovint no coneixem les respostes als problemes i, fins i tot, ens costa identificar amb claredat els problemes a què cal fer front.

D'altra banda, els interessos en conflicte són més nombrosos i més heterogenis. Els ajuntaments es troben llavors amb la difícil tasca de conciliar i arbitrar entre interessos contradictoris. Tot això té lloc en un marc en què la despesa pública es veu sotmesa a fortes limitacions, malgrat el bon moment de l'economia. La necessitat de millorar de forma continuada la competitivitat del país i les reticències dels ciutadans davant la pressió fiscal fan gairebé impossible a mig termini de treure més recursos del sector privat per incrementar la despesa pública.

Més poder local

En aquest entorn de globalització i de canvi, els poders locals cobren una gran importància. S'afiança la idea de què els estats són massa petits per als grans problemes del món i massa grans per als petits problemes dels ciutadans. Conceptes de moda com subsidiarietat o "devolution" posen de relleu un futur de molta més centralitat per als governs locals. Hi ha coincidència, doncs, en la necessitat de disposar d'institucions locals fortes i legitimades capaces d'assumir la governació integral dels municipis.

Repensar els ajuntaments

Caldrà llavors repensar en profunditat els ajuntaments, reflexionant sobre la seva missió i les seves formes d'actuació. Aquesta nova concepció dels ajuntaments passa, com a mínim, per la plena assumpció d'una dimensió de govern, que inclou necessàriament el desenvolupament d'una visió estratègica que permeti la definició d'un projecte de ciutat. Així mateix, els ajuntaments hauran de pensar cada cop més en termes de valor afegit, és a dir, dirigir la seva acció a la creació de valor per als ciutadans. Governar i crear valor impliquen injectar més política i més gestió en els ajuntaments.

Més política

Cal, sens dubte, allò que alguns han anomenat repolititzar els ajuntaments. Si el que cal és decidir i és prioritzar, la política ens és imprescindible. Un ajuntament-gestoria, per molt ben gestionat que estigui, mai no ens permetrà resoldre els problemes de governabilitat dels municipis. Cal més política, però també de més qualitat. Reconciliar els ciutadans amb la política exigeix més debat polític dins i fora de l'ajuntament. Els governs municipals hauran d'aprendre a guanyar-se la legitimitat cada dia i no cada quatre anys.

Això implica, en el nivell intern de la corporació municipal, transparència, respecte al pluralisme i joc polític net. A nivell extern exigeix renovar en profunditat la relació Ajuntament-ciutadans, dissenyant noves fórmules de participació a mida per a cada situació i sector que siguin atractives i útils per als ciutadans. Proximitat i receptivitat hauran de ser dues característiques d'un nou estil de govern local. Aquest nou estil posa en qüestió la tradició del regidor-gestor. Els regidors hauran de recuperar plenament la seva dimensió política, esdevenint regidors de carrer, que escolten els ciutadans, que expliquen els projectes i fan pedagogia entre els ciutadans, que impliquen els veïns i veïnes en les tasques de govern i en la construcció de solucions viables per a la ciutat. D'altra banda, els electes locals hauran d'integrar amb força el component ètic en la seva acció política i facilitar canals per a l'escrutini públic de la seva actuació i per al rendiment de comptes davant els ciutadans. Un element, en aquest àmbit, que caldria abordar amb valentia malgrat les seves dificultats, és la qüestió de la professionalització o no dels càrrecs electes i, més encara, la de les fórmules adequades per al seu retorn a la vida civil.

Més subsidiarietat

Pel que fa a l'estil de govern, els estils tradicionals caracteritzats per valors autàrquics, prepotents i autoritaris han demostrat les seves limitacions. Ni les societats no canvien per decret, ni els ciutadans obeïm mecànicament les ordenances municipals, ni les empreses es pleguen amb facilitat a les mesures coercitives. Governar una societat urbana complexa exigeix governar en xarxa, amb un estil que alguns han batejat com relacional, que conté més dosis d'influència que de coerció. El govern municipal es transforma llavors en un líder amable que llença iniciatives, dóna suport i actua com a facilitador i catalitzador d'altres accions que puguin afegir valor a la ciutat. La xarxa de la governabilitat urbana inclou multitud de xarxes petites i grans d'actors públics i privats que han concertat accions en comú buscant sinèrgies en interès mutu. Aquest govern en xarxa planteja, però, la necessitat de definir mecanismes de control democràtic de tota aquesta acció de govern per vies indirectes.

D'altra banda, una implementació valenta del principi de subsidiarietat ens haurà de portar a delegar certes tasques en actors socials i privats o en famílies i individus, si per ells mateixos poden ser capaços de gestionar la situació. Els ajuntaments no haurien doncs d'intervenir de forma directa en aquells àmbits en què la societat ja pot produir respostes adequades i justes.

Més gestió

Queda lloc per a la gestió en aquest ajuntament-govern? Sí, sens dubte. Governar és una condició necessària però no suficient. Els ciutadans, més educats, més exigents i més acostumats a triar no en tenen prou amb un govern legítim i un alcalde estratègia. Volen resultats. Exigeixen que al seu carrer tot funcioni i que no els compliquin la vida a l'hora de fer tràmits. Posats a demanar, també demanen que els seus fills tinguin feina i trobin un pis assequible. I, tot plegat, que no els costi massa diners. I això, a més de política, també exigeix gestió. Una organització municipal eficaç és imprescindible per garantir que la micro-gestió municipal, i per tant el funcionament quotidià de les petites i grans coses de la ciutat, estigui a l'alçada de la política i de l'estratègia. El disseny organitzatiu haurà de tenir en compte que no es tracta de gestionar negociats, sinó de resoldre problemes. Per tant, tota la gestió hauria de redissenar-se per processos, plantejats des del punt de vista de l'usuari.

A més a més, una gestió eficaç i eficient permet alliberar els polítics d'una feina feixuga que no els correspon i per a la qual sovint no estan preparats. Parlar de gestió implica, reconcebir molts dels serveis municipals, definint la seva missió, catalogant els serveis que es presten, identificant els usuaris i establint els objectius. També caldria incorporar-hi criteris de qualitat i d'eficiència i establir indicadors que ens permetin avaluar resultats. Finalment, per fer gestió necessitarem gestors, empleats i organitzacions que sàpiguin gestionar. Per això caldrà professionalitzar els gestors, invertir en els empleats municipals i crear un clima adequat que permeti l'aprenentatge organitzatiu. Sembla també imprescindible decidir-se a endegar polítiques de personal adreçades a obtenir el compromís dels empleats i millorar la seva productivitat.

També seria molt recomanable estendre la contractació externa a tots els serveis en què pugui ser aplicada amb garanties, ni que sigui per reduir costos i per evitar les complexitats derivades de la producció d'una gamma de serveis molt heterogènia.

Democràcia participativa i ciutat de qualitat

Treballar per anar construint una ciutat de qualitat a través de fórmules participatives hauria de ser el repte engrescador de tots els ajuntaments que tinguin voluntat de governar per a les persones. Aquest procés exigeix la combinació de quatre elements:

- Uns ciutadans informats i actius, capaços d'implicar-se en processos participatius constructius i responsables.
- Una societat civil dinàmica amb associacions, empreses, sindicats, universitats i altres agents amb capacitat i amb voluntat de participar en la creació de valor per a la ciutat.
- Un ajuntament fort –que no extens- amb capacitat de govern, és a dir, amb mecanismes institucionals eficaços per a la presa de decisions, per a la interlocució amb la societat i per al disseny de programes d'actuació.
- Un equip professional de gestors, al front dels departaments i organismes de l'ajuntament, que garanteixin la utilització de criteris de gestió en la producció dels serveis municipals.

Més i millor política i més i millor gestió. Aquests són els ingredients que necessitem per a construir els ajuntaments del futur que els ciutadans es mereixen.

FUNDACIÓ CARLES PI I SUNYER

D'ESTUDIS AUTONÒMICS I LOCALS

La Fundació Carles Pi i Sunyer d'Estudis Autonòmics i Locals és una entitat nascuda de l'impuls d'un conjunt d'autoritats locals de Catalunya. Té una vocació oberta i plural, i integra en el seu patronat persones procedents d'àmbits i institucions diverses.

La Fundació opera com un espai de discussió, elaboració i difusió d'idees en els àmbits del govern i la gestió dels municipis i les comunitats autònomes.

Els treballs i activitats de la Fundació integren perspectives diverses, des del dret, la ciència política, la gestió pública i l'economia pública, i recullen aportacions del món acadèmic català, espanyol i internacional, així com de càrrecs polítics i de professionals de l'administració pública.

La Fundació ha establert convenis i acords amb diferents institucions, universitats i centres d'investigació, amb els quals desenvolupa projectes en comú.

PATRONAT

Ajuntament de Barcelona
Ajuntament de Girona
Ajuntament de Lleida
Ajuntament de Tarragona
Diputació de Barcelona
Mancomunitat de Municipis de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona
Ministerio de Administraciones Públicas

Josep M. Ainaud de Lasarte
Enric Argullol i Murgades
Josep M. Bricall Masip
Francesc Caminal i Badia
José M. Mena Álvarez
Jorge Fernández Díaz
Jaume Galofré i Crespi
José A. González Casanova

Pere Grases González
Joan B. Isart i López
Ernest Maragall i Mira
Manuel Mas i Estela
Juli Molinero i Valls
Josep Montilla Aguilera
Ramon Mullerat i Balmaña
David Pérez Maynar
Carles Pi-Sunyer i Arguimbau
Carolina Pi-Sunyer i Cuberta
Núria Pi-Sunyer i Cuberta
Oriol Pi-Sunyer i Cuberta
Miquel Roca i Junyent
Lluís Saura i Lluvià
Antoni Serra i Ramoneda
Jordi Solé Tura
Guillem Vidal i Andreu
Eulàlia Vintró i Castells

President executiu: *Àngel Garcia i Fontanet*
Secretari: *Josep M. Socías i Humbert*
Gerent: *Xavier Sisternas i Suris*

ACTIVITATS

Seminaris de treball

Reunions intensives de discussió i intercanvi entre experts.

Presentacions tècniques

D'experiències de gestió i d'investigacions acadèmiques.

Jornades, Conferències i Taules Rodones

Sessions obertes de divulgació i debat.

SERVEIS

Banc de Bones Pràctiques

Identifica, sistematitza i difon experiències innovadores de govern i gestió als municipis i les comunitats autònomes.

Observatori del Govern del Local

Recull, sistematitza i elabora tota mena d'informacions sobre la realitat dels governs locals, per a ser utilitzades per les administracions públiques, els partits polítics, els agents socials i el món acadèmic.

Documentació

Fons documental sobre govern local, autonomies i federalisme. La Fundació elabora amb aquest fons dossiers documentals monogràfics.

loc@l

Llista de correu electrònic sobre govern local, federalisme i autonomies

Arxiu Carles Pi i Sunyer

Arxiu particular de Carles Pi i Sunyer sobre la Guerra Civil i l'exili: correspondència i documents de l'època.

PUBLICACIONS

Informes Pi i Sunyer

Estudis en profunditat que analitzen l'estat de la qüestió en matèries com govern local, comunitats autònomes o justícia i realitzen propostes en funció d'aquestes anàlisis.

Documents Pi i Sunyer

Compilacions de textos, ponències i articles d'interès per a governs locals i autonòmics.

Punts de Vista

Textos breus que presenten visions crítiques i propostes substantives adreçades a renovar la política i la gestió en els governs territorials.

Notes Tècniques

Documents de síntesi dels Seminaris de Treball realitzats a la Fundació.

Papers de Recerca

Posen a l'abast tesis, tesines i treballs d'investigació acadèmica sobre federalisme i govern local.

Quaderns de Jurisprudència

Compilació mensual de sentències del TSJC sobre règim local, organitzades temàticament.

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer

Recull originals de l'Arxiu Pi i Sunyer en edicions crítiques, així com investigacions sobre la Guerra Civil, l'exili i el primer franquisme a Catalunya.

loc@l

Llista de correu electrònic sobre govern local, federalisme i autonomies

loc@l és un instrument de comunicació entre càrrecs polítics, gestors públics, acadèmics, organismes públics, entitats municipalistes, partits polítics i organitzacions ciutadanes que estan interessats en qüestions de govern i gestió local i autonòmica.

Mitjançant **loc@l** es reben i s'envien informacions i notícies molt diverses: novetats editorials, investigacions, congressos i seminaris, canvis legislatius, ressenyes de jurisprudència, estadístiques, pàgines web interessants. També és un espai d'intercanvi de consultes i generador de debats.

loc@l centra la seva actuació en les diferents realitats locals i autonòmiques que existeixen a Espanya, tot i que està oberta a la participació d'altres països.

Per a subscriure's envii a listserv@filnet.es el missatge:
subscribe local escriu aquí la seva adreça electrònica
Deixi l'assumpte en blanc.

Per exemple:
Assumpte (subject):
Text: subscribe local fundacio@fund-pisunyer.com

Per a participar envii els seus missatges a:
local@filnet.es

PUBLICACIONES RECIENTES DE LA FUNDACIÓ CARLES PI I SUNYER

Informes Pi i Sunyer

Informe Pi i Sunyer sobre Gobierno Local en España

Francisco Longo (dir.), (848 pp.) 5.900 ptes.

Informe Pi i Sunyer sobre Gobierno Local en las democracias avanzadas

Francisco Longo (dir.), (557 pp.) 4.150 ptes.

Informe Pi i Sunyer sobre Comunidades Autónomas 1995-1996

Manuel Ballbé, Joaquim Ferret (dirs.), 2 vols., (1.333 pp.) 8.900 ptes.

La Provincia en el Estado de las Autonomías

DD. AA., (485 pp.) 4.390 ptes.

Informe Pi i Sunyer sobre la Justicia a Catalunya

Jaume Galofré (dir.) (670 pp.) 5.900 ptes.

Notes Tècniques

Las Administraciones Locales ante el futuro Estatuto de la Función Pública

Nº 1. Juny 1997, (12 pàgines) 500 ptes.

Proyecto de Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso-administrativa

Nº 2 Juliol 1997, (9 pàgines) 500 ptes.

Las Administraciones Locales ante la modificación de la Ley 30/1992, de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del procedimiento administrativo común

Nº 3 Febrer 1998, (23 pàgines) 500 ptes.

Indicadores de Gestión para las Entidades Públicas

Nº 4 Maig 1998, (17 pàgines) 500 ptes.

L'aplicació de la Llei de la intervenció integral de l'administració ambiental

Nº 5 Maig 1998, (12 pàgines) 500 ptes.

Contratación pública local: propuestas de reforma

Nº 6 Març 1999, (16 pàgines) 500 ptes.

Documents Pi i Sunyer

Regiones y ciudades ante la Unión Europea. La Declaración de Amsterdam de la Cumbre Europea de Regiones y Ciudades, y otros documentos

Documents Pi i Sunyer 1 (123 pp.) 1.000 ptes.

La Llei Municipal de Catalunya de 1934. Conferència de Carles Pi i Sunyer al Palau de Projeccions, 11 de març de 1934. Text de la Llei aprovat el 19 de juliol de 1934

Documents Pi i Sunyer 2 (40 pp.) 1.000 ptes.

El acceso de los Entes Locales al Tribunal Constitucional y la protección de la Autonomía Local

Documents Pi i Sunyer 3 (78 pp.) 1.000 ptes.

Nuevas orientaciones en Política y Gestión Urbana

Documents Pi i Sunyer 4 (89 pp.) 1.000 ptes.

Federalismo y subsidiariedad en Italia

Documents Pi i Sunyer 5 (120 pp.) 1.000 ptes.

Estratègies per al desenvolupament econòmic i social en l'àmbit local

Documents Pi i Sunyer 6 (42 pp.) 1.000 ptes.

Optimizar la organización municipal

Documents Pi i Sunyer 7 (87 pp.) 1.000 ptes.

Mediació i resolució alternativa de conflictes als municipis

Documents Pi i Sunyer 8 (98 pp.) 1.000 ptes.

Punts de vista

Fortalecer la conciencia de la comunidad: ¿qué rol para los gobiernos locales?

Punt de vista 1. 1.000 ptes.

Fulls de l'Observatori

La descentralització de la despesa pública a Catalunya i Espanya

Fulls de l'Observatori 1 (11 pp) 1.000 ptes.

Quina seria la despesa local a Catalunya si es traspassen als ens locals competències en ensenyament, habitatge i polítiques d'ocupació?

Fulls de l'Observatori 2 (11 pp) 1.000 ptes.

Papers de recerca

La cooperación transestatal entre autoridades regionales y locales

Papers de recerca 1 (62 pp) 1.000 ptes.

La descentralización en Barcelona y Birmingham

Papers de recerca 2 (92 pp) 1.000 ptes.

Quaderns de Jurisprudència

11 números per any (30/40 pàgines per número)

600 ptes. Subscripció anual: 6.000 ptes.

Fora de Col·lecció

Gestió pública del turisme. Manual per a les administracions locals de les zones interiors

Joan Cals (dir.), (158 pp.) 2.200 ptes.

Indicadors de gestió per a les entitats públiques

Documents AECA. Principis de comptabilitat de Gestió, 16 (96 pp.) 1.000 ptes.

El Consell Tributari Municipal de Barcelona. Diez años de actividad y de interpretación de las normas tributarias en la Hacienda Municipal: 1989-1998. (224 pp) 2.900 ptes

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer

La situació a Catalunya i Espanya els anys 1945-1946 / Informe de les gestions fetes a Barcelona l'any 1947

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer 1, 1.000 ptes.

Viure el primer exili: cartes britàniques de Pere Bosch i Gimpera, 1939-1940

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer 2, 1.000 ptes.

Des dels camps. Cartes de refugiats i internats al Migdia francès l'any 1939

Quaderns de l'Arxiu Pi i Sunyer 3, 1.000 ptes.

DISTRIBUCIÓ I VENDA

 A la seu de la Fundació, per telèfon, fax, e-mail o correu.

A la Llibreria de la Diputació (C/ Londres, 55. Barcelona). Els *Informes Pi i Sunyer* es troben també a les principals llibreries d'Espanya.

 Distribució: Marcial-Pons Tel. 91-304.33.03

 Les publicacions es poden consultar i adquirir a través de la pàgina web de la Fundació (<http://www.fund-pisunyer.com>)